

Religia w świeckim państwie? Joseph Weiler w Kolegium Europejskim w Natolinie

W środę, 9 stycznia w Kolegium Europejskim w Natolinie odbyła się debata z udziałem Josepha Weilera, wybitnego znawcy prawa konstytucyjnego i międzynarodowego oraz Marka A. Cichockiego, wykładowcy Kolegium Europejskiego. Debata odbyła się w języku angielskim według reguły Chatham House*.

Podczas dyskusji rozmówcy zastanawiali się, czy tocząca się w ostatnich dekadach debata wokół miejsca religii w świeckim państwie przyniosła odpowiedzi na pytania, które tę debatę wprowadziły w ruch: czy neutralne światopoglądowo państwo jest tożsame z państwem świeckim? Czy religia jest wyłącznie prywatną sprawą jednostki, czy też należy uwzględnić jej znaczenie społeczne, a wręcz wspólnototwórcze? Uważny obserwator współczesnej rzeczywistości staje się bowiem coraz bardziej świadom, jak wiele zależy od namysłu nad tymi zagadnieniami. Z tym większym zainteresowaniem zgromadzeni w audytorium im. Skłodowskiej-Curie słuchacze wysłuchali frapującej dyskusji znakomitych intelektualistów, którzy włożyli wiele wysiłku w namysł nad tymi zagadnieniami i podzielili się rezultatami swoich dociekań z publicznością.

W dyskusji nie zabrakło odniesień zarówno do współczesnej rzeczywistości, historycznych uwarunkowań, jak i perspektyw na przyszłość. Kluczową kwestią podczas środowej debaty stało się pytanie o aksjologiczne napięcie między religią, stanowiącą autonomiczne źródłem norm, a demokratycznym

państwem, zmuszonym do rozstrzygnięcia w procesie legislacji poszczególnych zagadnień, ograniczonym przez zasady neutralności i niedyskryminacji, wciąż jednak postawionym wobec konieczności orzeczenia o ich słuszności bądź niesłuszności. O tym, jak wiele wątpliwości budzą te rozważania świadczyć mogą kontrowersje wobec odrzuconej nominacji Rocco Buttiglione do Komisji Europejskiej – sprawa ta została przywołana w dyskusji przez rozmówców.

*Reguła Chatham House brzmi: „Kiedy spotkanie, lub jego część, odbywa się według reguły Chatham House, uczestnicy mogą swobodnie korzystać z uzyskanych informacji, pod warunkiem, że tożsamość i przynależność mówiącego, ani jakiegokolwiek innego uczestnika, nie zostaną ujawnione”. Jej nazwa wzięła swój początek od miejsca, w którym ją opracowano, czyli w Królewskim Instytucie Spraw Międzynarodowych, mającym swoją siedzibę w Chatham House na Placu St. James w Londynie. Miało to miejsce w 1927 r. (regułę udoskonalano jeszcze w latach: 1992 i 2002). Chatham House określa się jako, niezależną międzynarodową organizację członkowską skupiającą m.in. naukowców, dyplomatów, przedstawicieli biznesu, mediów, organizacji pozarządowych, która zapewnia swym członkom otwarte forum wymiany poglądów.

(kw/mr)